

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА У ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Матяш Сергій Олександрович,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор **Корносенко О. К.**

Кожна особистість у своєму розвитку та становленні проходить тривалий шлях, що потребує взаємодії з навколишнім середовищем, – соціалізацією. Поняття соціалізації включає в себе вплив неорганізованого та організованого соціального та природного середовища, цілеспрямоване виховання, освіти, навчання та саморозвиток [1].

Діяльність є цілеспрямованим перетворенням та змінює суб'єктом чуттєво-предметної чи матеріально-виробничої дійсності. Вона має виключно предметний характер, складну будову, до якої входять: потреба – мотив – мета – умови; діяльність – дія – операція – результат [3].

Спортивна діяльність передбачає спрямоване максимальне задоволення інтересу до певного виду спорту, потреби ним займатися, досягнення високих спортивних результатів, підвищення престижу. Для спортсмена вона має суттєві специфічні особливості, що значно відрізняють її від багатьох інших видів діяльності [2].

У процесі спортивної діяльності беруть участь кілька суб'єктів: спортсмен (чи команда), тренери, судді, офіційні особи тощо. Участь кожного з них специфічна та суттєво різна за значимістю та мотивами. Найбільш значуща ланка «тренер – спортсмен», незважаючи на певні відмінності, має дуже подібні умови спортивної діяльності. Це насамперед – спільність мети, досягнення найвищого спортивного результату, перемога у змаганнях. Їхня діяльність характеризується: тимчасовими обмеженнями; опором суперника (прямим, активним чи опосередкованим); взаємодією із партнерами; значною психічною та фізичною напруженістю [1].

Низка учених зауважує, що психологічна структура спортивної діяльності також має специфічні особливості мотивації, психічних процесів, тренувального процесу та змагань [2-4].

Педагогічна діяльність тренера носить багатогранний характер, маючи велику кількість різноманітних функцій, поділ яких значною мірою умовний, оскільки на практиці всі вони утворюють неподільний комплекс і реалізуються в єдиному тренувально-змаганні.

Виділяють такі складові структурні функції тренера [2]: виховна, навчально-тренувальна, відбору, планування, контролю, обліку та корекції, організаторська, суддівська, правова, агітаційно-пропагандистська та ін.

Розглядаючи особливості праці тренера з позицій системно-структурного підходу, необхідно використовувати порівняльний аналіз діяльності тренерів

різного рівня майстерності, якісний та кількісний аналіз, зміни ефективності праці тренера, принцип моделювання структури діяльності. Тільки з урахуванням діалектики педагогічного процесу можна визначити оптимальні шляхи вирішення педагогічних завдань, виявити провідні аспекти діяльності тренера та критерії його майстерності [1, 4].

Особливої оцінки потребує психологічна структура педагогічної діяльності тренера та процеси формування його особистості. Велике значення для тренера, особливо на початку його діяльності для формування ставлення до обраної спеціальності, має усвідомлення її соціальної сутності [2].

Таким чином, діяльність тренера має багатофакторний педагогічний характер і здійснюється в рамках певної педагогічної системи, що є сукупністю структурних та функціональних компонентів, підпорядкованих педагогічним цілям. Структурні компоненти діяльності тренера знаходять своє відображення у структурі його знань, а функціональні – у структурі його умінь.

Список використаних джерел

1. Дьяконов Г. (2004). Спілкування і взаємодія: діалогічний підхід. *Соціальна психологія*. 2004. № 3. С. 82–96.

2. Кенани С. Индикаторы психологического климата спортивной команды : диссертация кандидата наук по физическому воспитанию и спорту. 24.00.01. К., 2005.

3. Коробейников Г. В. Психофизиологические механизмы умственной деятельности человека. К. : Український фітосоціологічний центр, 2002.

4. Кудерміна О. І. Інструментальне спілкування як чинник успішності сумісної ігрової діяльності (на прикладі кваліфікованих волейболістів) : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук, спец. 19.00.05 «Соціальна психологія». К., 2000.

ЗВ'ЯЗОК І НАСТУПНІСТЬ ІДЕЙ Г. ВАЩЕНКА ПРО ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ З КЛЮЧОВИМИ ПОЛОЖЕННЯМИ НУШ

Мокляк Володимир Миколайович,

*доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки
та андрагогіки*

Петренко Леся Миколаївна,

*доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки
та андрагогіки*

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Перехід суспільства від індустріального до інформаційного стану вимагає не тільки нових знань, навичок, творчо мислячих особистостей, а й осмислення цінності здоров'я людини задля усвідомлення того, що кожен